

Examenul de bacalaureat național 2019

Proba E. b)

**Limba și literatura maghiară maternă
Clasa a XI-a**

BAREM DE EVALUARE ȘI DE NOTARE

Simulare

Filiera teoretică – Profilul umanist; Filiera vocațională – Profilul pedagogic

- Se punctează oricare alte formulări/ modalități de rezolvare corectă a cerințelor.
- Nu se acordă punctaje intermediare, altele decât cele precizate explicit prin barem. Nu se acordă fracțiuni de punct.
- Se acordă 10 puncte din oficiu. Nota finală se calculează prin împărțirea punctajului total acordat pentru lucrare la 10.

SUBIECTUL I

(30 de puncte)

a. A költemény vers- és beszédhelyzete

5 pont

Érvényes, szövegpéldákkal alátámasztott, kifejtett válasz (pl. A szerelem beteljesülése előtti szituáció, udvarlás gesztusai, hódolatot kifejező szakaszok, szerelmi vallomás, kérés a vágy beteljesítésére) 5 pont, érvényes, de csak részben kifejtett válasz 4 pont, részben érvényes, kifejtett válasz 3 pont, részben érvényes, részben kifejtett válasz 2 pont, kísérlet a válaszadásra 1 pont

b. A szerelemfelfogás és képalkotás

5 pont

Érvényes, szövegpéldákkal alátámasztott, kifejtett válasz (pl. A szerelem az öröm forrása, játék, vágyteljesítő, otthont adó. Virágmotívumok; allegorikus képalkotás: a rózsza metafora jelentései; érzéki hatású képek; testiség) 5 pont, érvényes, de csak részben kifejtett válasz 4 pont, részben érvényes, kifejtett válasz 3 pont, részben érvényes, részben kifejtett válasz 2 pont, kísérlet a válaszadásra 1 pont

c. Bibliai és mitológiai utalások szerepe

5 pont

Érvényes, szövegpéldákkal alátámasztott, kifejtett válasz (pl. Az eszményítés, a transzcendens, rendkívüli szépség, különleges báj kifejezésének eszközei.) 5 pont, érvényes, de csak részben kifejtett válasz 4 pont, részben érvényes, kifejtett válasz 3 pont, részben érvényes, részben kifejtett válasz 2 pont, kísérlet a válaszadásra 1 pont

d. Rokokó stílus sajátosságai a versben

5 pont

Érvényes, szövegpéldákkal alátámasztott, kifejtett válasz (pl. Kicsinyítés, könnyedség, báj; játékoság; humor, pajzán sejtetések; nyelve a kecsesség, a rokokó gáláns eleganciáját juttatja érvényre, szókészlete finomkodó, választékos; szimultán verselés; rövid sorok gyakran két szótagra kiterjedő tiszta rímekkel; keresztrímek; ritka bravúros megoldások, mint a kancsal rím: nyáron – nyerne) 5 pont, érvényes, de csak részben kifejtett válasz 4 pont, részben érvényes, kifejtett válasz 3 pont, részben érvényes, részben kifejtett válasz 2 pont, kísérlet a válaszadásra 1 pont

Tökéletesen összefüggő szöveg, logikus gondolatmenet, helyes fogalomhasználat **5 pont**, összefüggő szöveg, logikus gondolatmenet, részben helyes fogalomhasználat 4 pont, helyenként töredezett gondolatmenet, helyes fogalomhasználat 3 pont, logikus gondolatmenet, helytelen fogalomhasználat 2 pont, töredezett gondolatmenet, helytelen fogalomhasználat 1 pont.

Helyesírás, nyelvhelyesség

5 pont

Bármilyen, a javítókulcstól eltérő helyes válasz maximális pontot ér.

SUBIECTUL al II-lea

(30 de puncte)

- a. A nyelvi közlés tényezői/modellje a szövegben** (pl. Adó/kérdező: interjúkészítő/újságíró; vevő/válaszoló: Horváth Csaba, kétirányú; csatorna: levegő; kód: magyar nyelv/színházi szaknyelv; kontextus: az előadás megrendezésének ürügye; üzenet: az előadás témája, rendezésének újszerűsége) **7 pont**
- b. Információk azonosítása a szövegben** (pl. Utalás az előadás történetére, a dramaturg és a rendező koncepciójára, a Trafó színpadtechnikai lehetőségeire) **5 pont**
- c. A kísérleti előadás jelentésének megfogalmazása** **3 pont**
- d. Témához való igazodás** **5 pont**
- Az érvelő szöveg követelményeinek betartása** **5 pont**
- Logikus gondolatvezetés, szövegkohézió, nyelvhelyesség, helyesírás** **5 pont**

Megjegyzés: A feladatok sorrendjének betartása nem kötelező. A terjedelem nem befolyásolja a pontozást. Bármilyen, a javítókulcstól eltérő helyes válasz maximális pontot ér.

SUBIECTUL al III-lea

(30 de puncte)

a. a választott dráma műfajának jellemzői

5 pont

Érvényes, műismereten alapuló, kifejtett válasz **5 pont** (pl. *Katona*: tragédia, konfliktusos, középpontos/ nemzeti, történelmi dráma; dráma világában sok minden „megtörtént” már a drámai cselekmény megkezdődése előtt; ezeket a szereplők monológjaiból és dialógusaiból tudjuk meg: pl. Endre: felesége által irányítható, a háborús helyzetnek ő is okozója; Bánk: féltékeny, megmentették Melinda családját, Tiborc mentette meg életét; drámai szituáció: Előversengésből, az első, a második szakasz párbeszédeiből ismerjük meg – Endre király Galíciában hadjáratot vezet, Bánk bán az országot járja; bár nádorként a hatalom letéteményese, távollétében Gertrudis királyné a magyar nemeseket háttérbe szorította, és a merániakat vagyoni, illetve politikai előnyökhöz juttatta; a magyar nemesség megosztott: királyné kiszolgálói, Petur bán vezetésével pártütők, Petur titokban hazahívatta Bánkot; Ottó, Gertrudis öccse szemet vetett Bánk feleségére, Melindára; az udvari erkölcs megromlott; pazarló mulatozás – az országban nyomorog a nép; magában hordozza a konfliktus kialakulását, határhelyzet; öt szakasz, magánéleti, közéleti szál; szakaszokon belül idő és tér egysége; történelmi idő, múlt – jelen; éjszaka motívum; drámai nyelv többszólamúsága; *Vörösmarty*, *Madách*: romantikus drámai költemény, kétszintes dráma, filozófiai kérdések: boldogság-, az élet értelmének keresése; tér- és időszerkezet: kétszintes dráma, normaadó, normakövető, földi tér – transzcendens, mitikus, tapasztalaton túli, a cselekmény a két szint határán játszódik; *Vörösmarty*: drámai szituáció: Csongor vágya, hazatérése, Tünde kezdeményező tette, kert, fa; keretszerkezet, körköröség; *Madách*: a világ teljessége, ellentétek harmóniája – diszharmóniája, Úr – Lucifer vitája; keretszerkezet, álomszínek, történelmi és utópisztikus színek; álom az álomban; tézis - antitézis - szintézis; mitikus, ciklikus idő, múlt - jelen - jövő; elindulás – visszatérés, beavatás, végesség - újrakezdés), érvényes, de csak részben kifejtett válasz **4 pont**, részben érvényes, kifejtett válasz **3 pont**, részben érvényes, részben kifejtett válasz **2 pont**, kísérlet a válaszadásra **1 pont**.

b. az ellentétek a romantikus drámában

5 pont

Érvényes, műismereten alapuló, kifejtett válasz **5 pont** (pl. Térbeli, időbeli, szereplők közötti, értékrendbeli ellentétek; *Katona*: palota – ország: bőség, nyomor; éjszaka – nappal: tájékozatlanság, döntésképtelenség – megvilágosodás; *Bánk bán*: ember – polgár, férj – nádor, magánéleti – közéleti szál; *Gertrudis* – *Bánk*: konfliktus elindítója, megszüntetni akaró felelősség; mellékszereplők közti ellentét, konfliktusháló; hatalmi rangsor – érték rangsor, törvényesség – törvényen kívüliség; nyelvek ütközése; *Vörösmarty*: kétszintes dráma, normaadó, normakövető, földi tér – transzcendens, mitikus, tapasztalaton túli; férfi - női szerepkörök: vándor, utazó, idealista álmodozó, szerelmes ifjú, ideális nő, cselekvő erő, útmutató; gyakorlatias gondolkodású segítő társak; *Madách*: keretszerkezet, álomszínek, történelmi és utópisztikus színek; álom az álomban; mitikus, ciklikus idő, múlt - jelen - jövő; elindulás – visszatérés, beavatás, végesség - újrakezdés, az Úr – Lucifer útja; szeretet, küzdés, tagadás; az álomszínekben: eszmék, megvalósulásuk, kudarcuk, csalódás, újrakezdés; hegeli dialektika; férfi: értelem, tudás, felfedező, aktív erő, a küzdés képviselője, a nő: érzélem, sejtés, otthonteremtő, a szeretet megtestesítője;

kettős szerep: megtisztító, felemelő; a korerkölcsök képviselője, hol pozitív – pl. anya –, hol negatív szerepkört betöltő – pl. kéjhölgy, vad forradalmárnő –, de mindig inspiráló hatású a férfi számára; költészet jelképe; életutak találkozása, egymás alakítása, egyén – közösség), érvényes, de csak részben kifejtett válasz **4 pont**, részben érvényes, kifejtett válasz **3 pont**, részben érvényes, részben kifejtett válasz **2 pont**, kísérlet a válaszadásra **1 pont**.

c. a küzdés értéke a romantikus műben

5 pont

Érvényes, műismereten alapuló, kifejtett válasz **5 pont** (pl. A romantikus értékfilozófia csúcspontján áll a küzdés; *Katona*: Bánk a küzdő hős: belső, lelki vívódásai, érzelmi-gondolati konfliktusai a magánember és a közember szerep dilemmájából, kettős elkötelezettsége; kitüntetett helyzetben lép elénk: övé a hatalmi-társadalmi rangsorban az uralkodó utáni legfőbb közjogi méltóság, a drámai értékrangsor csúcspontján álló jellem, személyiségének meghatározó vonása az emberi teljességre való törekvés, karakterének legfőbb értékei: M. iránti szerelem, a szociális érzékenységgel is párosuló, felelős hazaféltség, a királyhűség és a méltóság, célja nem csupán a kialakult helyzet megszüntetése, hanem egy erkölcsileg magasabbrendű, új értékminőség megteremtése; beszűkült cselekvésteret: a törvényesség keretei között lehetetlen a konfliktus megoldása, tragikuma; *Vörösmarty*: Csongor belső – tudati – küzdelmet vív vágyaival, kétségeivel és tapasztalataival; olyan küzdelmet, melyet végül nem ő, hanem egy külső tényező – Tünde konkrét szerelme – által megteremtett lehetőség dönt el, T. tesz újabb és újabb erőfeszítéseket, hogy az egymásra találás alkalmát megteremtse, szembeszáll a „rossz” erők elválasztó mesterkedéseivel, legyőzi a gyakorlati élet nehézségeit – nagyrészt Ilma segítségével; Mirigy küzd Csongor ellen, álmái, vágyai kiábrándítása érdekében; *Madách* művében a küzdés az Ur és Lucifer értékeként is megjelenik: értékteremtő, értékromboló, harmónia – diszharmónia, tagadás mozgatója; Ádám az állandóan küzdő: elbukó és felálló ember típusa, az eszmék fanatikus híve, hiszen folyton változtatni, jobbítani akar; büszke, de a 7. színben már megnyilvánul emberi gyarlósága és végeessége: „Kifáradtam – pihenni akarok”; tudásvágya köti össze L. hideg észelvésségével, és hite, illetve lankadatlan küzdésvágya állítja szembe annak kételkedő tagadásával; egymás kiegészítő ellentétei, egy lírai teljességgondolat többszólamú kivetülései), érvényes, de csak részben kifejtett válasz **4 pont**, részben érvényes, kifejtett válasz **3 pont**, részben érvényes, részben kifejtett válasz **2 pont**, kísérlet a válaszadásra **1 pont**.

d. a drámai nyelv sajátosságai a választott műben

5 pont

Érvényes, műismereten alapuló, kifejtett válasz, a témát meghatározó sajátossága **5 pont** (pl. *Katona*: A rejtekajtó-jelenetben megfigyelhető a dráma nyelvi többszólamúsága: Ottó a német lovagok nyelvén beszél, amikor térdepelve udvarol, Melinda Bánk öntudatos-méltóságteli nyelvén utasítja vissza, míg maga egy harmadik nyelvet és kultúrát képvisel, a bojóthiakét. A darab felfogható a nyelvek küzdelmeként is. Például Gertrudis és Petur kétféle hatalomra törő agresszív beszédmódot, kódot alkalmaz. Bánk beszéde a szerelem és jogtisztelet, a felelősség és a hatalom kevert nyelve. Mind Bánk, mind Gertrudis nyelve osztott, ötvözött. Mindkettőben jelen van a királyi jobbagyái gondját viselő nyelve. Amikor például Gertrúd Ottónak szólítja a testvérét, a családi nyelvet, mikor hercegemnek, a hivatalos nyelvet, kódot használja. A rejtekajtó jelenetben a családi nyelv és a hivatalos-endrei nyelv kettőssége zavarja meg Bánkot, aki ráadásul csak hall, nem lát *Vörösmarty*: a költői, választékos, stilizált és a hétköznapi, vulgáris nyelvhasználat párhuzama és ellentéte; különböző nyelvváltozatok: fenkölt, népies, gyermeknyelv; komikum, tragikum, metaforizáció, líraiság; *Madách*: vitázó szövegek, bölcséleti jelleg; a párbeszédek is inkább monológok; metaforizáció, líraiság), érvényes, de csak részben kifejtett válasz **4 pont**, részben érvényes, kifejtett válasz **3 pont**, részben érvényes, részben kifejtett válasz **2 pont**, kísérlet a válaszadásra **1 pont**.

Az értekezés tartalmi és formai jegyeinek betartása, logikus gondolatmenet, szövegkohézió, helyes fogalomhasználat

5 pont

Összefüggő szöveg, a feladatsor által közvetített értelmezési szempontokhoz való igazodás/ezeknek egyéni szempontokkal való kiegészítése, logikus gondolatmenet, helyes fogalomhasználat, az értekezés tartalmi és formai jegyeinek betartása **5 pont**, összefüggő szöveg, a feladatsor által közvetített értelmezési szempontokhoz való igazodás/ezeknek egyéni szempontokkal való kiegészítése, logikus gondolatmenet, helyes fogalomhasználat, az értekezés tartalmi és formai jegyeinek *részleges* betartása **4 pont**, helyenként töredezett gondolatmenet,

helyes fogalomhasználat 3 pont, helyenként töredezett gondolatmenet, *helytelen* fogalomhasználat 2 pont, töredezett gondolatmenet, helytelen fogalomhasználat, *kísérlet a válaszadásra* 1 pont.

Helyesírás, nyelvhelyesség

5 pont

Bármilyen, a javítókulcstól eltérő helyes válasz maximális pontot ér.